

DOI 10.36074/logos-13.12.2024.066

ЗМІНА ЛЮДСЬКОЇ ЧУТТЄВОСТІ ЯК СУПУТНИК ТЕХНОЛОГІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ПРОСТОРУ ХХІ СТ.

Доній Наталія Євгеніївна¹

1. доктор філософських наук, професор,
професор кафедри економіки та соціальних дисциплін
Пенітенціарна академія України, УКРАЇНА
ORCID ID: 0000-0001-7933-887X

Майже аксіомою є вираз, що життя та «щастя пов'язано з чуттєвістю» й здається це підтверджує більшість сучасних індивідів, які живуть виключно чуттєвістю (секс, задоволення від різних подразників, тощо). Людство завжди культивувало життя через цінність щастя й «щасливий той, хто робить щасливими інших» (К. Маркс). Справжнє життя – це життя буття-поза-собою, буття-в-русі, занурення себе та розчинення себе в Іншому. Людина, на переконання Ж. Бодрійяра живе завдяки енергії, яку вона отримує у інших індивідів, стосовно яких відчуває певну гаму відчуттів та емоцій [1]. Однак, серед науковців в останні роки все частіше звучить занепокоєність щодо зростання кількості осіб, які демонструють байдужість і відсутність переживань та емоцій щодо того, що відбувається навколо них або тих ситуацій, в які вони включаються. Причин цьому явищу можна назвати декілька. Але ми зупинимось на одній, яку саме озвучують філософи починаючи з XVIII ст.: раніше були люди, а в даний час є щось, що втратило людську оболонку й представляє собою машину та набір певних складових, серед яких відсутній емоційно-чуттєвий компонент відчуття людиною власного життя.

Звісно, що сучасна людина в умовах виходу на перші позиції технологічних складових соціального життя відкрита для спілкування, мобільна, націлена на самореалізацію. Вона має високу самооцінку, шанобство, самодостатність, демонструє індивідуалізм, прагнення до особистої свободи, до права одноосібно примати рішення та розпоряджатися грошима, суверенність особистості. Водночас такі індивіди демонструють брак сентиментальності та чуттєвості. Більш того, людина все більше демонструє, що навіть любов – це є результат розрахунку, а відтак вона позбавлена

ABSCHNITT 22.

PHILOSOPHIE UND POLITIKWISSENSCHAFT

спонтанності, емоційності, душевності. Поєднання в шлюбну пару сьогодні – це палітра комбінацій паритету соціальних статусів і грошово-кар'єрних компенсацій в умовах домінування штучного побуту. Любов з її чуттєвістю втратила статус першорядної цінності, перетворилася на друго- чи третьорядну, а репродуктивна функція взаємодії статей витіснилася на периферію рекреаційно-гедоністичною. Придушення репродуктивної функції та статевих відносин є наслідком масштабної технологізації й поширеності егоїзму. В цьому випадку селф, фактично, є синтезом в одному тілі маскулінно-фемінних рис й спрямовує усе чим володіє на самого себе, формуючи новий типаж, чуттєвість та щастя якого сконцентровані виключно у коханні з самим собою. Організм не «вимагає» й статеві стосунки втрачають привабливість і поступово, як і любов, перестають бути цінністю, що спричинюючи тим самим сексуальну атрофію [2].

Можна, звісно заперечувати такий умовивід, проте, це тільки-но здається, що соціум ХХІ ст. обертається навколо сексу. Так, дійсно завдяки певним субкультурним течіям і рухам була проголошена сексуальна свобода та відбулася сексуальна революція. Але, що сталося в реальності? Сенсом статевої свободи було визнано задоволення. Кінцевим сенсом задоволення є самозадоволення. Нічого, крім самозадоволення, оскільки сенс життя новітньої людини – в максимальному задоволенні самої себе. Відтак, секс як форма міжособистісних стосунків втрачає свою актуальність.

Ще один момент, що демонструє зміни в сфері чуттєвості сучасної людини. Батьківство та материнство завжди належало до числа обов'язкових екзистенціальних компонентів, відсутність яких робила людину екзистенційно обділеною, однак гедоністичне навіювання «бери від життя усе» теж зіграло свою негативну роль: чуттєве, душевне поступилося місцем матеріальному. Це найбільш боляче вдарило по бажанню/задоволенню мати дітей та взаємодіяти з ними. В технологізованому соціальному просторі індивіди добре усвідомили, що ліберальному суспільству не потрібні діти, адже вони лише навантаження, що не обтяжене позитивним економічним і соціальним ефектом, тож через чіткий розрахунок відбувається зниження фертильності [3]. Реалізація екзистенціального імперативу батьківства призупиняє реалізацію інших екзистенціальних імперативів, суттєво збіднюючи, тим самим, існування індивіда. Людина, обтяжена великою родиною втрачає мобільність, програючи також у матеріальному добробуті. Тим самим орієнтований на багатодітність індивід змушений перебувати в опозиції до гедоністично-орієнтованої парадигми, відмовляючись від вищої екзистенціальної цінності – максимальної повноти життя. Людина перетворилася на самотній та самодостатній андроїд, а, відтак, самотність машини трансформувалася в

джерело самотності людини, бо «усі машини приречені на холосте, самотнє існування» [1].

Отже, зміну людської чуттєвості в умовах технологізації соціального простору XXI ст. можемо фіксувати за різними маркерами: трансформація любові та кохання з почуття в чіткий розрахунок, відмова від сексуальних стосунків та перевага самотності, відмова від народження дітей (чайлд-фрі) або народження тільки однієї дитини. Всі ці маркери ставлять перед науковцями та любомудрами питання, вирішення яких важливе й можливе в майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Baudrillard J. (1993) *The Transparency of Evil: Essays on Extreme Phenomena* / Transl. by J. Benedict. London – New York: Verso. 183 p. Вилучено з: <http://www.teoretisketirsdate.net/files/gimms/Baudrillard%20-%20After%20the%20Orgy%20-%20Transaesthetics.pdf>
- [2] Zizek S. No Sex, Please, We're Post-Human! Вилучено з: <http://www.lacan.com/nosex.htm>
- [3] Lesthaeghe R., van de Kaa, D.J. (1986) Twee demografische transitities? *Lesthaeghe, R. and van de Kaa, D.J. (eds.). Bevolking: groei of krimp (Boekafsl. Mens en Maatschappij)*. Deventer: Van Loghum-Slaterus, 9-24. Вилучено з: <http://www.shclimburg.nl/twee-demografische-transities>